

Energidepartementet

Levert via departementets portal for høringsinnspill

Hørings svar: revidert energieffektiviseringsdirektiv av 20. september 2023

Dette hørings svaret er gitt av Grønn Byggallianse og Norsk Eiendom, som sammen står bak Eiendomssektorens veikart mot 2050 (som er en del av Solbergregjeringens arbeid med "Grønn konkurransekraft"). Norsk Eiendom og Grønn Byggallianse representerer sammen både offentlige og private byggeiere. Grønn Byggallianse representerer i tillegg resten av verdikjeden inkludert rådgivere, arkitekter, entreprenører og byggevareprodusenter, og har ca. 400 medlemmer. Grønn Byggallianse har som formål å være den viktigste norske katalysatoren for en bærekraftig bygg- og eiendomssektor – for og med næringen. Norsk Eiendom er en bransjeforening for ca. 300 eiendomsselskaper.

Vi viser til Energidepartementets høringsprosess ad EUs energieffektiviseringsdirektiv, 2023/1791. Dette er hovedbudskapet i vårt syn:

- Norge vil ha behov for økt kraft fram mot 2030 for å klare klimaomstillingen. Energieffektiviseringen er den raskeste og minst konfliktfylte måten å skaffe økt kraft til det norske markedet. Tiltakene i direktivet vil ha effekt og bør innføres raskest mulig.
- Vi har et godt utgangspunkt med handlingsplanen for energieffektivisering. Dette direktivet gir oss en mulighet til å bli mer konkret i arbeidet
- Nå er det flere regelverksendringer for energieffektivisering på gang, og regjeringen oppfordres til å se samlet på en virkemiddelpakke for å få utløst det store samlede potensialet for energieffektivisering.

Energieffektiviseringsdirektivet fra 2023 erstatter og opphever energieffektiviseringsdirektivet fra 2012 som ble revidert i 2018. Energieffektiviseringsdirektivet fra 2023 innebærer et økt ambisjonsnivå fra EU med hensyn til mål og tiltak innen energieffektivisering.

Det reviderte direktivet legger opp til en betydelig økning i ambisjonsnivå. Det stadfester og rettsliggjør et viktig prinsipp om «energieffektivitet først». Det betyr at energieffektivitet skal vurderes i alle større investeringsvedtak. EUs energieffektivitetsmål økes for å sikre ytterligere 11,7 % reduksjon i energiforbruket innen 2030. Slik vi forstår det er dette et mål som skal gjelde samlet for EU-området.

Når implementert i norsk rett, vil artikkel 5 fra energieffektiviseringsdirektivet kreve at norske myndigheter sikrer at det totale sluttenergiforbruket til alle offentlige organer samlet reduseres med minst 1,9 % hvert år sammenlignet med 2021. Artikkel 6 fra energieffektiviseringsdirektivet vil kreve at norske myndigheter rehabiliterer minst 3 % av det totale gulvarealet til oppvarmede bygninger som eies av offentlige organer. Rehabiliteringen skal minimum løfte byggets energiytelse til nesten nullenergibygg (nZEB) eller nullutslippsbygg ref. Art.9 i 2010/31/EU.

Direktivet skal sikre en fullstendig de-karbonisert fjernvarme- og kjøleforsyning innen 2050. EU-landene må blant annet fremme lokale oppvarmings- og kjøleplaner i kommuner med innbyggere over 45 000.

Energieffektiviseringsdirektivet fra 2023 framhever offentlig sektor som et ledende eksempel innen energieffektivisering. Det stillest krav til reduksjon i sluttforbruk av energi og krav til renovering av offentlige bygg. I regjeringens handlingsplan for energieffektivisering er det ikke stilt et slikt krav, men at

det offentlige skal gå foran i arbeidet med energieffektivisering. Endret forskrift om offentlige anskaffelser kan og bør brukes til å etterspørre energieffektive bygg. I handlingsplanen er det også et mål for regjeringen å «konkretisere krav til energieffektivitet i statlige byggeprosjekt». Kravene bør da utformes slik at de er i tråd med forslaget i energieffektiviseringsdirektivet. For å tilfredsstillere kravet om rehabiliteringsrate for den delen av det offentliges bygningsmasse som ikke tilfredsstiller nZEB-kriteriene, anbefaler vi at regjeringen setter i gang en kartlegging av hvor stor andelen av denne bygningsmassen er. Energikommisjonens rapport «Mer av alt – raskere» mener det er realistisk med en energieffektivisering i størrelsesorden 15-20 TWh i bygg innen 2030 sammenlignet med energibruken i 2015. Kommisjonen skriver innledningsvis at energieffektivitet skal betraktes som en energikilde i seg selv, og at «the energy efficiency first principle» skal stå som et overordnet prinsipp for alle investeringsvedtak. (https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en).

I januar 2023 publiserte regjeringen en «Veiledning om beregning av primærenergibehov i bygninger og energirammer for nesten nullenergibygninger». Denne veiledningen setter terskelverdier for levert energi for en rekke bygningskategorier fratrukket teknisk utstyr. I Handlingsplan for energieffektivisering gis Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) en viktig oppgave med å gjennomgå energikravene i Byggteknisk forskrift (TEK). I tillegg understreker handlingsplanen at oppdateringen av energimerke skal legge til rette for at energimerkeordningen kan samspille bedre med øvrige virkemidler. Vi vil understreke viktigheten av bedre samspill mellom energimerkeordningen, TEK og energirammeordningen for nesten nullenergibygninger. Samspill mellom beregningspunkt for energi, omfang og terskelverdier er essensielt i arbeidet med å oppnå de ambisiøse målene satt i energieffektiviseringsdirektivet.

Direktivet trekker frem myndighetenes ansvar som offentlig innkjøper, og gir i vedlegg 4 (ANNEX IV) føringer for hva som skal kreves i offentlige anskaffelser. Der kreves det blant annet at det offentlige kun skal kjøpe eller inngå nye leieavtaler for bygg dersom de er innenfor kravet til nZEB. Det finnes noen unntak. Dersom bygget skal rehabiliteres eller rives, dersom bygget skal selges uten at det er brukt i mellomtiden eller dersom det ligger under vernehensyn. På bakgrunn av kravene fra kommisjonen anbefaler vi at myndighetene oppdaterer sine minimumskrav til kjøp og leie av bygg for å tilfredsstillere kriteriene.

Avslutningsvis vil vi oppfordre regjeringen til å implementere direktivet raskest mulig. Vi siterer fra Stortingets nettsider:

«På skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen (V) i 2023, redegjorde olje- og energiminister Terje Aasland i brev av 3. november for rettsaker på energiområdet som er vedtatt i EU, men ennå ikke innlemmet i EØS-avtalen. Det såkalte «EØS-etterslepet» i energisektoren er betydelig: Brevet regner opp til sammen 64 rettsaker på energiområdet som ikke er innlemmet, den eldste fra 2011.»

Blant manglende implementering er Energieffektiviseringsdirektivet av 2012 der medlemsstatene skal fastsette et indikativt, nasjonalt energieffektiviseringsmål for 2020, og en langsiktig strategi for å mobilisere investeringer i rehabilitering av boliger, næringsbygg og offentlige bygg som skulle foreligge innen 2014 og deretter oppdateres hvert tredje år. Videre kan en lese: «i EØS-notatet skriver departementet at direktivet «skal innlemmes i EØS-avtalen med nødvendige tilpasninger», men utkast til EØS-komitebeslutning er fortsatt under vurdering. Det er flere utfyllende rettsaker til energieffektiviseringsdirektivet, som heller ikke er innlemmet. I tillegg kommer oppdateringen av energieffektiviseringsdirektivet fra 2018, som skjerper energieffektiviseringsmålene og inngår i Ren energi-pakken. Nok en oppdatering ble vedtatt i september i 2023, som blant annet setter prinsippet om energieffektivitet først, stiller krav til 11,7% reduksjon i Europas energiforbruk innen 2030, øker medlemsstatenes krav til årlig energisparing og legger mer vekt på forbrukernes interesser samt tiltak mot energifattigdom».

Norge vil ha behov for økt kraft fram mot 2030 for å klare klimaomstillingen. Energieffektiviseringen er den raskeste og minst konfliktfylte måten å skaffe økt kraft til det norske markedet. Tiltakene i direktivet vil ha effekt og bør innføres raskest mulig.